

بیانیه پایانی پانزدهمین اجلاس دوره‌ای سران اتحادیه عرب

شرم‌الشیخ - جمهوری عربی مصر

یکم مارس ۲۰۰۳ برابر با ۲۸ ذیحجه ۱۴۲۳ هجری قمری

- سران اتحادیه عرب در پانزدهمین نشست ادواری خویش به ریاست پادشاه حمد بن عیسی آل خلیفه پادشاه بحرین موضوعات زیر را مورد بررسی قرار دادند:

- تهدیدهای خطرناکی که عراق با آن مواجه است و بازتاب آن تهدیدها علیه کشورهای عربی و احتمال رویارویی نظامی و خطرهای مترتب بر آن در سطح منطقه و بر امنیت ملی عربی؛

- وضعیت میان عراق و کویت؛
 - منازعه اعراب و اسرائیل و تحولات مسئله فلسطین و تداوم و تصاعد تجاوزات اسرائیل علیه ملت فلسطین و تأثیر آن بر صلح و امنیت و ثبات در منطقه خاورمیانه؛

- گزارش کمیته پی‌گیری و تحرک که در اجلاس سران پیشین تشکیل شد؛

- گزارش دبیر کل از کار عربی مشترک؛

- پیشبرد ساختار کار عربی مشترک؛ و

- حمایت از جمهوری سومالی.

با توجه به وضعیت خطرناکی که امت عرب با آن مواجه است و در چارچوب پایبندی

ملی و با عنایت به اهمیت ویژه این مسایل و درک سران نسبت به اهمیت و ضرورت تحکیم همبستگی عربی و استحکام بخشیدن به بنیانهای آن و حمایت از منافع امت عرب و محقق ساختن خواستههای عادلانه امت عرب، سران اتحادیه عرب تصمیمهای زیر را اتخاذ نمودند:

- سران پس از بررسی وضعیت خطرناک مرتبط با تحولات بحران عراق، بار دیگر بر تصمیم صادر شده در اجلاس سران در بیروت، شماره ۲۲۷، مبتنی بر مخالفت مطلق با تهاجم به عراق و تهدید امنیت و ثبات هر کشور عربی، تأکید می نماید.

- از موارد ارایه شده به جمهوری عربی سوریه، عضو عرب شورای امنیت، پیرامون قطعنامه ۱۴۴۱ (۲۰۰۲) بار دیگر استقبال کرده و تأکید می نماید که این قطعنامه نه بهانه ای است برای حمله به عراق و نه دارای مفادی است که تهاجم نظامی را توجیه نماید و این امر نشانگر موضع عربی است که تأیید کننده مشروعیت بین المللی تجلی یافته در شورای امنیت و مأموریت بازرسی از تسلیحات کشتار جمعی عراق می باشد.

- از موافقت دولت عراق نسبت به بازگشت بازرسان و تضمین آزادی نقل و انتقالشان و اجرای مأموریت محوله از سوی شورای امنیت در عالیترین سطح، بار دیگر استقبال می نماید.
- با استقبال از مواضع بین المللی مخالف استفاده از زور علیه عراق، تأکید می کند که جنگ منجر به عدم ثبات در منطقه و جهان می شود.

- در پرتو فعالیتهایی که دیپلماسی عربی در برقراری ارتباط با کشورهای عضو شورای امنیت و جامعه بین المللی و جمهوری عراق انجام می دهد تا مانع از بروز جنگ در منطقه شده و حداکثر همکاری در زمینه عملیات بازرسی در راستای اجرای قطعنامه شورای امنیت به شماره ۱۴۴۲ (۲۰۰۲) به عمل آید و با کسب آگاهی از گزارشهایی که رییس گروه بازرسی از سلاحهای کشتار جمعی عراق به شورای امنیت ارایه داده است، به ویژه گزارشهای ارایه شده در ۱۴ فوریه ۲۰۰۳ که به پیشرفت همکاریهای عراق با بازرسان اشاره می نماید و با توجه به مسئولیت شورای امنیت در حفاظت از صلح و امنیت جهانی و ایمان به ضرورت حل همه جانبه بحران عراق از سوی این شورا و اجرای قطعنامه هایی مرتبط با این بحران و محافظت از حاکمیت، استقلال و یکپارچگی عراق و رفع تحریمهای اعمال شده بر این کشور و در پرتو

خطرها و بازتاب‌های منفی هرگونه اقدام نظامی علیه ملت عراق و تلاش‌های اسراییل برای سوء استفاده از این اقدام نظامی جهت اجرای طرح‌هایش به منظور خالی کردن سرزمین‌های اشغالی فلسطین از ساکنان اصلی آن و برپایی شهرک‌های اسراییلی در این سرزمین و افزودن بر سختی و رنج ملت فلسطین، چنین تصمیم می‌گیرد:

۱. تأکید بر مخالفت مطلق با حمله به عراق یا تهدید امنیت و ثبات هر دولت عربی دیگر که به مثابه تهدید امنیت ملی عربی می‌باشد و ضرورت حل بحران عراق به شیوه‌های مسالمت‌آمیز در چارچوب سازمان ملل متحد.

۲. دعوت از کلیه کشورها برای کمک به تلاش‌های عربی به منظور دوری گزیدن از جنگ و تأکید بر اینکه این امر از طریق اجرای کامل قطعنامه شماره ۱۴۴۱ (۲۰۰۲) شورای امنیت از سوی عراق محقق خواهد شد.

۳. درخواست اعطای مهلت زمانی کافی به گروه‌های بازرسی برای ادامه دادن به مأموریتشان در عراق و دعوت از این گروه‌ها برای ادامه فعالیت در این زمینه تا تکمیل مأموریت.

۴. تأکید بر مسئولیت شورای امنیت بر حفاظت از استقلال و یکپارچگی عراق و سلامت ملت عراق و تأکید بر تضمین امنیت، حاکمیت و یکپارچگی دولتهای هم‌جوار عراق.

۵. تأکید بر امتناع دولتهای عربی از مشارکت در هرگونه اقدام نظامی که امنیت، یکپارچگی ارضی عراق و یا هر دولت عربی دیگری را هدف قرار دهد.

۶. اعلام مجدد همبستگی با ملت عراق که برای سالهای طولانی زجر کشیده است و تأکید بر اینکه زمان تحریمها از عراق در چارچوب اجرای قطعنامه‌های شورای امنیت مرتبط با این مسئله و به ویژه قطعنامه ۶۸۷ (۱۹۹۱) فرارسیده است.

۷. تشکیل کمیته سران با مشورت دولتهای عضو اتحادیه از سوی پادشاه بحرین شامل رؤسای اجلاسهای پیشین، کنونی و آتی و دبیر کل اتحادیه به اضافه دولتهایی که تمایل به پیوستن به این کمیته را داشته باشند، به منظور ارتباط با دولتها و ارایه موضع عربی در قبال بحران عراق و به ویژه ارتباط با کشورهای عضو دائم شورای امنیت و همچنین مشورت با دولت عراق در چارچوب تصمیمهای اجلاسهای سران عرب پیرامون عراق برادر برای بحث درباره

شیوه‌های رویارویی با چالش‌های خطرناکی که عراق با آنها روبه‌روست و تهدیدهایی که احتمالاً کشورهای عربی را در بر می‌گیرد.

۸. مسایل میهن عربی و تحول نظامیان آن امری است که ملتهای منطقه با توجه به منافع ملی و قومی و به دور از هرگونه مداخله بیگانگان درباره آن تصمیم می‌گیرند و در این چارچوب سران هر آنچه که در ارتباط با تلاشهای هدفمند برای اعمال تغییرات در منطقه به میان آمده و یا مداخله در امور داخلی و در نظر نگرفتن منافع و قضایای عادلانه عربی را محکوم می‌نمایند.

۹. خلع سلاحهای کشتار جمعی عراق باید بخشی از خلع سلاح کشتار جمعی تمام منطقه از جمله اسرائیل - طبق بند ۱۴ قطعنامه شماره ۶۸۷ (۱۹۹۱) شورای امنیت - باشد.

۱۰. ادامه پی گیری دقیق تحولات مسئله عراق از سوی اتحادیه.

وضعیت میان عراق و کویت

اجلاس سران اتحادیه عرب پس از مطالعه تصمیم اجلاس سران در بیروت به شماره ۲۲۷ (۲۰۰۲) در این رابطه تصمیم می‌گیرند:

۱. تأکیدهای جمهوری عراق در اجلاس سران بیروت (۲۰۰۲) پیرامون احترام به استقلال حاکمیت، امنیت و تضمین یکپارچگی سرزمینهای کویت را در چارچوب مرزهای بین‌المللی یادآور می‌شود و بر ضرورت پایبندی عراق به این امر به نحوی که هرگز حادثه سال ۱۹۹۰ تکرار نشود، تأکید می‌کند. در این راستا از سران دو کشور می‌خواهد که حملات تبلیغاتی و اظهار نظرهای منفی علیه یکدیگر را متوقف سازند تا فضایی مثبت و مبتنی بر اصول حسن هم‌جواری و عدم دخالت در امور داخلی یکدیگر پدید آید.

۲. سران، ادامه فعالیت کمیته فنی تشکیل شده از سوی کمیته سه‌گانه در مورد قضیه اسرا و گروگانهای کویتی سالهای ۱۹۹۰ و ۱۹۹۱ را که از ۸ ژانویه ۲۰۰۳ فعالیت خود را دوباره پی‌گیری نمود، مورد تشویق قرار می‌دهند و خواستار همکاری کویت با اطلاعاتی می‌باشد که عراق از مفقودان کویتی از طریق کمیته صلیب سرخ جهانی می‌دهد. در این

زمینه، اتحادیه بسیار امیدوار است که شاهد پیشرفت عمیق و ملموسی باشد. همچنین اتحادیه از بازگرداندن بخشی از آرشیو ملی کویت از سوی عراق استقبال می‌کند و از عراق دعوت به عمل می‌آورد که باقیمانده آرشیو و داراییهای دیگر کویت را بازگرداند.

منازعه اعراب و اسرائیل و تحولات قضیه فلسطین و شدت یافتن تجاوزات اسرائیل علیه ملت فلسطین و تأثیرات آن بر امنیت و صلح در منطقه خاورمیانه

اجلاس سران اتحادیه عرب با نگرانی بسیار وضعیت خطرناکی را که ملت فلسطین و حکومت ملی اش در اثر تجاوزهای مداوم و شدید اسرائیل در آن به سر می‌برند و همچنین قربانیان این تجاوزها و خسارتهای هنگفتی که بر اقتصاد ملی فلسطین وارد آمده است را پی‌گیری می‌نماید و بر همبستگی کامل با ملت فلسطین در مبارزه اش برای بازستاندن حقوق مشروع خویش تأکید می‌کند و از پایداری و مقاومت ملت فلسطین برای بازستاندن این حقوق، حمایت به عمل می‌آورد و با تأکید بر تصمیمهای پیشین خود در زمینه حمایت از اقتصاد فلسطین، تصمیم می‌گیرد.

۱. ارسال درود و سلام به پایداری ملت فلسطین و رهبری مشروع و ملی آن و در رأسشان، رییس یاسر عرفات، در مقابل دشمنی و تجاوزهای مداوم و روبه افزایش اسرائیل که به هدف نابود ساختن حقوق، اماکن مقدس و رهبری ملت فلسطین صورت می‌گیرد و تأکید دوباره بر ادامه انواع حمایتهای سیاسی و معنوی و مادی از ملت فلسطین و انتفاضه قهرمانانه و مقاومت مشروعش علیه اشغالگران.

۲. تأکید بر اینکه تجاوزهای همه جانبه و برنامه ریزی شده اسرائیل علیه ملت، دولت و مؤسسه های ملی فلسطین به منظور پایان دادن به عملیات صلح خاورمیانه صورت می‌گیرد و اسرائیل به تنهایی مسئولیت آن را بر عهده دارد.

۳. تأکید بر حقوق مشروع ملت فلسطین در مقاومت در برابر اشغال سرزمینهایش توسط اسرائیل، طبق مشروعیت بین المللی و قطعنامه های مجمع عمومی سازمان ملل متحد و شورای امنیت که مرتبط با مسئله دفاع از قدس در قبال اقدامات خصمانه ای است که

نیروهای اشغالگر علیه ملت فلسطین انجام می دهند و در سیاستهای اشغالگرانه ای همچون شهرک سازی، محاصره و اشغال دوباره شهرها، روستاها و اردوگاهها و همچنین در جنایتهای قتل و ترور و دستگیری و نابودی ساختارهای زیربنایی، خانه ها، مؤسسه های دینی، پزشکی و هدف گیری هیأت‌های بین المللی فعال در امور بشر دوستانه تجلی یافته است.

۴. تحرک و فعالیت برای متوقف ساختن تجاوز علیه ملت فلسطین و فراهم آوردن حمایت بین المللی برای فلسطینی ها از طریق ارسال نیروهای حمایت بین المللی و ملزم ساختن اسرائیل به پذیرش مفاد کنوانسیون چهارم ژنو و درخواست از دبیرکل سازمان ملل متحد برای ارسال سریع گروهی از بازرسان برای تحقیق پیرامون جنایتهای اسرائیل و مشخص ساختن عاملان این جنایتها به منظور تسلیم آنها برای محاکمه بین المللی.

۵. تأکید بر عرب بودن قدس و مخالفت با هرگونه اقدام اسرائیل برای یهودی سازی این شهر و در نظر آوردن هرگونه اقدام اسرائیل، نیروی اشغالگر، به عنوان اقدامی باطل و مغایر با قطعنامه های شورای امنیت و اعلام اینکه هرگونه شهرک سازی در قدس و سایر سرزمینهای فلسطینی خطری است که امنیت و صلح در منطقه را تهدید می کند و نیز تأکید دوباره بر حمایت عربی از ساکنان این شهر مقاوم.

۶. محکوم کردن مواضع اسرائیل که مخالف کلیه طرحها و پیشنهادهایی است که به هدف حل مسالمت آمیز و عادلانه در خاورمیانه ارایه شده و هم اکنون نیز از سوی بسیاری از طرفها و گروههای بین المللی ارایه می شود.

۷. تأکید بر پایبندی دولتهای غربی نسبت به طرح صلح عربی که اجلاس سران آن را در سال ۲۰۰۲ در بیروت تصویب نمود و شامل پایه های حل مسالمت آمیز عادلانه و همه جانبه در منطقه می باشد و کلیه مسئولیتهای شکست تلاشهای صلح متوجه اسرائیل است.

۸. دعوت از کمیته بین المللی چهارجانبه برای ادامه فعالیت خویش برای محقق ساختن صلح در خاورمیانه و ایجاد راه حلی عادلانه و همه جانبه برای منازعه اعراب و اسرائیل براساس طرح صلح عربی.

۹. تأکید دوباره بر کلیه تصمیمهای سابق مرتبط با پایبندی اتحادیه عرب به صلحی عادلانه و همه جانبه به عنوان هدف و انتخابی استراتژیک که تنها در پرتو اجرای کامل تمامی قطعنامه های مجامع بین المللی، به ویژه قطعنامه های ۲۴۲، ۳۳۸ و ۴۲۵ شورای امنیت و قطعنامه ۱۹۴ مجمع عمومی و اصل زمین در مقابل صلح و مرجعیت کنفرانس مادرید به دست می آید و تأکید بر این نکته که صلح تنها با عقب نشینی کامل اسرائیل از کلیه سرزمینهای عربی که تحت اشغال است؛ از جمله، جولان سوریه تا خط چهار ژوئن ۱۹۶۷ و اراضی اشغالی لبنان؛ از جمله، مزارع شبعا و پایان دادن به اشغال سرزمینهای فلسطین و اعطای کلیه حقوق غیر قابل تصرف فلسطینی ها به این ملت؛ از جمله، حق تعیین سرنوشت و برپایی دولت مستقل بر روی خاک فلسطینی به پایتختی قدس و تضمین حق بازگشت آوارگان فلسطینی و آزادی بازداشت شدگان و ربوده شدگان عرب از کلیه زندانهای اسرائیل، قابل حصول است.

۱۰. مکلف نمودن کمیته طرح صلح عربی به تحرک و فعالیت عربی بیشتر در سطوح بین المللی و آماده شدن برای ارایه این طرح به شورای امنیت تا این شورا مسئولیت کامل خویش را در قبال وضعیت خطرناک در سرزمینهای اشغالی و بازتابهای آن بر امنیت و ثبات منطقه و جهان تحمل نماید.

۱۱. تأکید بر پایبندی عربی در حمایت مالی از بودجه حکومت ملی فلسطین برای شش ماه آینده که از اول آوریل ۲۰۰۳ آغاز خواهد شد و تجدید آن مطابق تصمیمهای اجلاس بیروت تا زمانی که دشمنی اسرائیل ادامه داشته باشد و دعوت از کشورهای عضوی که سهم خویش را در ارتباط با حمایت از بودجه حکومت ملی فلسطین و صندوقهای الاقصی و انتفاضه قدس طبق تصمیمهای اجلاس بیروت، پرداخت نکرده اند، به پرداخت هر چه سریعتر سهم خود.

۱۲. مکلف نمودن دبیرخانه برای تداوم فعالیتهای خویش در جمع آوری کمکهای مردمی عربی برای حمایت از پایداری ملت فلسطین و ادامه همکاری با سازمانهای بین المللی مرتبط با فراهم کردن حمایت لازم برای عملیات توسعه و بازسازی در سرزمینهای فلسطین.

گزارش کمیته پی گیری و تحرک

سران، پس از آگاهی از گزارش ارایه شده از سوی کمیته پی گیری و تحرک به اجلاس و توصیه ها و پیشنهاد مالی مندرج در آن تصمیم می گیرند:

۱. تقدیر از فعالیتهای کمیته پی گیری و تحرک و سپاس از تلاشهای رییس و اعضا کمیته و دبیرکل در راستای پی گیری اجرای تصمیمهای اجلاس ۲۰۰۲ بیروت.
۲. مقرر می دارد که ریاست اجلاس (پادشاهی بحرین) با سران عرب و دبیرکل جهت تشکیل مجدد این کمیته مشاوره هایی انجام دهد.
۳. شورای وزارتی را مکلف می نماید که در نشست آتی خود (۱۱۹) پروژه «مکانیسم و شیوه کار کمیته پی گیری و تحرک» را مطالعه و به طور نهایی تدوین کند.
۴. کمیته گزارشهای ادواری خود را درباره فعالیتهای و پیشنهادها به ریاست اجلاس جهت آماده سازی این گزارشها برای تقدیم به اجلاس سران عرب آینده ارایه نماید.

گزارش دبیر کل از کار عربی مشترک

- سران پس از آگاهی از گزارش دبیرکل که حاوی زمینه های مختلف کار عربی مشترک از جمله فرآیند توسعه و نوسازی ساختار کار مشترک عربی می باشد تصمیم می گیرد:
۱. تقدیر از گزارش دبیرکل درباره کارعربی مشترک از جمله فرآیند نوسازی و توسعه ساختار اتحادیه عرب و تحول این اتحادیه در راستای فعالیت جدی تر در سطوح منطقه ای و بین المللی.
 ۲. تقدیر از گامهای اتخاذ شده توسط دبیرکل در جهت اجرای تصمیمهای اجلاس سابق سران و دعوت از وی برای ادامه فعالیتهایش در این زمینه.

حمایت از جمهوری سومالی

سران پس از آگاهی از گزارش کمیته پی گیری و تحرک و گزارش دبیرکل از کار عربی مشترک و با تأکید بر تصمیمهای سابق خود در رابطه با همبستگی با سومالی تصمیم می گیرد:

۱. تأکید بر وحدت و حاکمیت و یکپارچگی جمهوری سومالی و مخالفت با مداخله در امور داخلی آن و استقبال از درخواست دولت موقت سومالی برای مشارکت در تحکیم امنیت و حفظ صلح در سومالی و به ویژه در موگادیشو و حمایت از فرآیند آشتی ملی سومالی در کنیا.
۲. دعوت از گروه‌های سومالیایی برای مدنظر قراردادن منافع کشورشان در سطح بالاتر از هر منفعت دیگر و درخواست از کلیه گروه‌ها برای پایبندی نسبت به توافق آتش بس و شتاب برای رسیدن به راه حلی سیاسی برای بحران سومالی، به طوری که وحدت کشور و سلامت سرزمینی آن را حفظ نماید و به ملت سومالی این امکان را بدهد که بازسازی کشورشان را آغاز نمایند.
۳. حمایت از کنفرانس آشتی سومالی به سرپرستی سازمان «ایگاد» و به ریاست کنیا برای رسیدن به صلحی دائمی و همه جانبه در بحران سومالی.
۴. درخواست از دبیرکل برای پی‌گیری ارتباطات خود برای برپایی کمیته منطقه‌ای و بین‌المللی که شامل تمامی دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای مرتبط با بحران سومالی باشد تا از دوگانگی تلاشها ممانعت به عمل آید و این امکان به سومالیایی‌ها داده شود که به تعهدات خویش عمل نمایند.
۵. دعوت از سازمان ملل متحد، اتحادیه آفریقا، سازمان ایگاد، سازمان کنفرانس اسلامی و تجمع کشورهای ساحلی و صحرایی به همکاری با اتحادیه عرب برای تدوین برنامه‌ای فوری جهت برقراری امنیت و ثبات در سومالی از طریق خلع سلاح گروه‌های چریکی و ادغام مجدد آنها در جامعه و دولت سومالی.
۶. سپاس از کشورهای عضوی که حمایت مالی خود را به طور مستقیم به سومالی داده‌اند و یا آن را به حساب ویژه حمایت از سومالی در اتحادیه عرب واریز نموده‌اند و دعوت از بقیه کشورهای عضو برای شتاب در پرداخت حمایت‌های مالی به حساب حمایت از سومالی طبق تصمیم اجلاس ۲۰۰۲ بیروت.
۷. دعوت از کمیته وزارتی ویژه سومالی و دبیرکل برای ادامه فعالیتها و پی‌گیری تلاشها برای تحقق آشتی و اتحاد در سومالی.

تقدیر و تشکر از پادشاهی بحرین، ریاست نشست ادواری پانزدهمین اجلاس اتحادیه عرب

سران با تقدیر از تلاشهای ارزشمندی که والا حضرت پادشاه حمد بن عیسی آل خلیفه (پادشاه بحرین) در طول ریاست بر جلسات نشست ادواری پانزدهم به عمل آوردند از حکمت و درایت والا حضرت در اداره جلسات که تأثیر عمیقی در موفقیت نشست و رسیدن به نتایج مهمی داشت و می‌بایستی که مسیر کار عربی مشترک را تحکیم بخشید و در حفاظت از امنیت ملی عربی سهیم باشد، قدردانی می‌نمایند.

قدردانی و سپاس از جمهوری عربی مصر برای میزبانی اجلاس پانزدهم در شهر شرم‌الشیخ

۱. سران با قدردانی از میزبانی کریمانه جمهوری عربی مصر در نشست ادواری پانزدهم اجلاس سران اتحادیه عرب و تلاشهای پرثمر در برنامه ریزی و فعالیتهای این نشست، تصمیم می‌گیرد که از رییس جمهوری، دولت و ملت جمهوری عربی مصر به خاطر استقبال گرم و میزبانی کریمانه‌ای که هیأت‌های مشارکت‌کننده در این اجلاس از آن برخوردار شدند به طور خالصانه تشکر و قدردانی نمایند.

۲. قدردانی از عالیجناب محمد حسنی مبارک، رییس جمهوری عربی مصر، به دلیل تلاشهای عظیم که برای برگزاری این اجلاس و به موفقیت رساندن آن انجام داد.